

Rekommendation gällande kursen Vidareutveckling av en professionell kunskapsbas för undervisning (VAK2)

Fastställd av Sveriges universitets- och högskoleförbunds styrelse den 20 januari 2026.

Denna rekommendation innebär att universitet och högskolor i Sverige bör tillämpa en gemensam ramkursplan för kursen Vidareutveckling av en professionell kunskapsbas för undervisning (VAK2), när den ges som uppdragsutbildning finansierad av Skolverket inom ramen för det nationella professionsprogrammet för rektorer, lärare och förskollärare. Rekommendationen har tagits fram av SUHF på förfrågan från och i samråd med Skolverket och Rådet för professioner i skolväsendet.

Bakgrund

I promemorian *Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare* (U2021/03373) föreslogs att ett nationellt professionsprogram skulle inrättas med en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare samt ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare respektive legitimerade förskollärare. Det nationella ansvaret skulle ligga på Skolverket och ett Råd för professioner i skolväsendet inrättas som ett stöd. Skolverket fick sedan i uppdrag (U2022/02319) att ta fram innehåll i en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärares och förskollärares professionella utveckling och att ta fram en struktur för ett samarbete mellan Skolverket och universitet och högskolor. Skolverket fick också i uppdrag att utreda hur villkoret undervisning av hög kvalitet kan bedömas samt beskriva konsekvenserna av ett sådant bedömningsförfarande. Skolverket lyfter i sin redovisning till regeringen (Redovisning av uppdrag om ett nationellt professionsprogram, U2022/02319 och U202301870) den nationella strukturen för kompetensutveckling som den mest betydelsefulla delen av professionsprogrammet och att det är möjligheterna till kompetensutveckling som bör vara i centrum, med bas i både kollegialt lärande och individuell kompetensutveckling. Kompetensutvecklingen inom professionsprogrammet ska bidra till att stärka undervisningsskickligheten. Som en del av arbetet med framtagandet av det nationella professionsprogrammet har Skolverket etablerat regelbunden avstämning med SUHF. Skolverket och SUHF har inom ramen för denna dialog tagit fram en ramkursplan för uppdragsutbildningen *Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning (VAK)* [SUHF rekommendation REK 2025:1], som är en central del i det föreslagna professionsprogrammet och obligatorisk för att uppnå meriteringsnivå 2, 3 eller 4 (den enda obligatoriska kursen inom professionsprogrammet). Även en ramkursplan för uppdragsutbildningen *Undervisningsskicklighet i teori och praktik (USP)* [SUHF rekommendation REK 2025:2] har tagits fram. SUHF har också som en följd av dialogen med Skolverket våren 2025 inrättat en nationell arena för samverkan kring professionsprogrammet (NASP) mellan lärosätena.

Kursens syfte och inramning enligt Skolverket och Rådet för professioner

En central del i det nationella professionsprogrammet är ett meriteringssystem för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare. Meriteringssystemet innehåller fyra meriteringsnivåer (SFS 2025:280, 4§). Vad som avses med meriterande utbildning framgår av förordningen. Skolverket och Rådet för professioner i skolväsendet har med utgångspunkt i dialog kring ramkursplan för VAK och USP tagit initiativ till att en ramkursplan för en fördjupningskurs också ska tas fram, VAK2. Innehållet i kursen ska bidra till att utveckla den gemensamma kunskapsbasen för lärares undervisningsskicklighet och ytterligare fördjupa de perspektiv som inryms i VAK-kursen. Kursen ska ge möjligheter till en kombination av teoretiska och praktiska kunskaper, grundat i vetenskaplig baserad litteratur såväl som övningar med empiriska underlag.

Förslag

Arbetsgruppen föreslår en rekommendation som består av två delar

- Ramkursplan VAK2 för samtliga målgrupper (Bilaga 1)
- Kommentarmaterial (Bilaga 2)

Syftet med kommentarmaterialet är att tydliggöra en del av de överväganden som gjorts i framtagandet av ramkursplanen och att underlätta för lärosätena att konkret utforma och ge kursen så nationellt likvärdigt som möjligt.

Förslaget till rekommendation är avstämt med Skolverket och Rådet för professioner i skolväsendet.

Ramkursplan för kursen

Vidareutveckling av en professionell kunskapsbas för undervisning (VAK2) 7.5 hp

Kursens namn

Vidareutveckling av en professionell kunskapsbas för undervisning (VAK2)

Kursens syfte

Kursens syfte är att utveckla deltagarnas förmåga att självständigt och i samarbete med såväl lärarkollegor som forskare, bidra till en professionell kunskapsbas och omsätta den i praktik. Detta innebär att initiera och driva undervisningsutvecklande insatser med fokus på barns och elevers lärande och utveckling. Genom att arbeta i relation till innehållsliga traditioner, interventionsstudier, didaktisk design och praktisknära forskningsinriktningar får deltagarna möjlighet att analysera undervisningens kvalitet och de förutsättningar för barns och elevers lärande och utveckling som möjliggörs. Kursen betonar kollektiv kunskapsbildning och, där så är möjligt, samverkan med forskare, och på vilka sätt detta bidrar till kunskapsbasen för undervisningsskicklighet. Genom planering, genomförande och återföring av resultat från praktisknära undervisningsutvecklande arbete bidrar deltagarna till professionens kunskapsbas och till en fördjupad förståelse av hur undervisningspraktikens förnyelse kan förenas med teoretisk utveckling.

Målgrupp

Kursen kan rikta sig till en eller flera av följande målgrupper

- Lärare i förskola
- Grundlärare i fritidshem och grundskolan
- Ämneslärare i grundskolan
- Ämnes- eller yrkeslärare på gymnasiet
- Speciallärare

Kursen kan riktas mot mer avgränsade grupper inom en eller flera av målgrupperna. Sådana kan vara en mer avgränsad del av grundskolan (t ex F-åk 3) och/eller ett ämne eller en grupp av ämnen. För att få rimlig dimensionering för vissa målgrupper kan samarbete eller koordinering mellan lärosäten också vara fördelaktigt.

Kursen är en del av det nationella professionsprogrammet och kan ses som en fortsättning och fördjupning av kursen Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning, VAK.

Förkunskaper

Följande formella förkunskaper krävs:

- Behörighetsgivande lärarexamen
- Erfarenhet som lärare, minst 6 år.
- VAK eller motsvarande

Kursens nivå och antal högskolepoäng

Kursen omfattar 7.5 hp på avancerad nivå. Kursen kan med fördel vara en del av en examen på avancerad nivå.

Studietakt

Studietakten bör vara anpassad för att kursen ska kunna kombineras med egen undervisning och genomförandet av ett undervisningsutvecklande arbete, dock minst 25%.

Huvudområde

Beroende på kursens målgrupp och vid lärosätet inrättade huvudområden, kan kursen ligga inom till exempel pedagogik, pedagogiskt arbete, pedagogisk yrkesverksamhet, specialpedagogik, utbildningsvetenskap, barn- och ungdomsvetenskap, didaktik eller ämnesdidaktik. Huvudområdet ska väljas så att kursens innehåll uppfyller definition på vid lärosätet inrättat huvudområde, men också så att kursen kan ingå som en del av relevant professionsförordnande masterexamen vid samma eller annat lärosäte.

Undervisningens upplägg

Arbetet i kursen består av föreläsningar, inläsning av kurslitteratur, seminarier, diskussioner och praktiska övningar. Det undervisningsutvecklande arbetet genomförs i verksamhet genom kollegial samverkan, och där så är möjligt i samarbete med forskare, exempelvis inom ramen för praktikinära forskning inom forskningsorganisationerna ULF och/eller IFOUS. Undervisningen ska huvudsakligen ske på svenska, men enstaka inslag kan vara på engelska.

Startdatum

Ramkursplanen kan tillämpas från och med 1 januari 2026.

Antalet deltagare

Antal deltagare bestäms i överenskommelsen om kursen mellan lärosätet och Skolverket.

Former för examination

Examination sker individuellt. Modul 1 examineras genom en skriftlig reflekterande uppgift. Modul 2 examineras genom en dokumentation av processen av det undervisningsutvecklande arbetet från planering till utvärdering innefattande en precisering av vilka möjliga kunskapsprodukter relevanta för undervisningsutveckling som kan utläsas.

Kursens innehåll

Modul 1. Teoretiska och metodiska perspektiv på undervisningsutveckling (3 hp)

Kursen tar avstamp i studiedesigner för praktikinära forskning och vetenskapsteoretiska perspektiv på såväl designer som forskning i professionsrelevanta sammanhang. Detta inbegriper en översikt av olika relevanta studiedesigner. Det rör interventionsdesigner, kvasi-experimentella studier, kontrollgruppsdesign, utvärderingsdesigner, cykliska utvecklingsprocesser och hur dessa anknyter till olika kunskaps- och lärandeteoretiska perspektiv inom pedagogisk psykologi och didaktik samt till relevanta disciplinära traditioner. En del av studiedesignen är hur centrala delar av validitet (eller trovärdighet) aktualiseras och kriterier för detta i olika designer, inte minst ekologisk validitet. En särskild betoning ges till diskussion av relevansbegreppet för den professionella kunskapsbasen och vilken typ av slutsatser som kan dras utifrån olika designer. Även en diskussion av relevanta ingångar till olika etiska frågor och perspektiv täcks in.

Vidare lyfts viktiga faktorer för utveckling och anpassning av undervisningens uppläggning och genomförande i ett professionssammanhang, så som att ta hänsyn till vilken betydelse – potential såväl som hindrande – innehållsliga traditioner har i relation till undervisningens kvalitet och utveckling. Innehållsliga traditioner förstås då i bemärkelsen av kontinuiteter i nuläget relativt historisk utveckling och på etablerade strukturer i undervisningen och förväntat kunskapsinnehåll, som är viktiga faktorer att beakta i relation till kvalitet och utveckling. Innehållsliga traditioner syftar då till exempel på etablerade urval av innehållsliga områden för undervisning och praxisformer, dvs hur undervisningen organiseras och innehållet behandlas inom olika innehållsliga områden (och skol/verksamhetsformer). De kan också inbegripa forskningstraditioner inom olika ämnesdidaktiska specialiseringar och vilken betydelse dessa har för studiedesign och kunskapsintresse.

Mot bakgrund av dessa två delar; frågor om studiedesign och undervisningens uppläggning och genomförande, behandlas också praktisknära forskningsansatser och modeller (t.ex. aktionsforskning, didaktisk design, designbaserad forskning, learning study, task design), som på ett sammanhållet sätt operationaliserar val av studiedesigner inom olika innehållsliga traditioner och direkt kopplar till olika aspekter av undervisningens kvalitet och utveckling. Det är också av vikt att synliggöra det urval av metoder och redskap för att analysera undervisning i relation till barns och elevers lärande och utveckling som är specifikt för ansatsen. I kursen görs ett val och anpassning av ansatser i relation till både deltagarnas inriktning och en eventuell specialisering av kursen, t.ex. metodspecialisering, ämnesspecialisering eller verksamhetsspecialisering. En anpassning till förberedelse av undervisningsutvecklande arbete i modul 2 är också lämplig.

Slutligen tas också upp och exemplifieras olika former av kunskapsprodukter som kan vara ett resultat från undervisningsutvecklande arbete och hur dessa kan begreppsliggöras, paketeras och prövas i praktik. Till exempel kan detta röra undervisningsmodeller, designprinciper eller instrument (så som test eller representationer). Kunskapsprodukter kan handla om resultat relaterade till undervisning men även vara riktade mot undersökning av barns och elevers lärande och utveckling som tydliggör eller operationaliserar kunskap och förmågor som kan bedömas, t ex i termer av kritiska aspekter, olika sätt att förstå innehåll, frågor och frågeställningar, representationer och visualiseringar.

Modul 2. Undervisningsutvecklande arbete och samskapad kunskapsbildning (4.5 hp)

Denna modul fokuserar på planering, design, genomförande och dokumentation av ett praktisknära och kollegialt undervisningsutvecklande arbete, med möjlighet till metod-, verksamhets- eller ämnesspecialisering. Den överblick deltagaren fått i modul 1, operationaliseras här till ett praktiskt genomförbart undervisningsutvecklande arbete, som kan omsättas småskaligt och lokalt där läraren är initierande och drivande i hela processen. Det inbegriper även etiska överväganden i ett helhetsperspektiv i det sammanhang och det arbete som läraren är engagerad i. Likaså ingår analys av det genomförda undervisningsutvecklande arbetet i relation till barns och elevers lärande och utveckling samt vad i det undervisningsutvecklande arbetet som möjliggjort ett förändrat kunnande.

Här tas också upp former för återföring av erfarenheter av det undervisningsutvecklande arbetet till lokala verksamheter såväl som spridning av resultat till kollegiala forum mer brett. Det inbegriper förutsättningar och systematik för att återföra process- och produktutfall från undervisningsutvecklande arbetet till lokala professionella praktiker, så som den skola där man är verksam. Perspektiv på hur det undervisningsutvecklande arbetet och dess resultat kan tas tillvara och hur det kan spridas och föras in i andra lokala processer är en del av detta. Det kan gälla allt från hur det kan föras in i andra processer som är lokalt pågående, från

forskningsprojekt, undervisningsutveckling i arbetslaget eller i det systematiska kvalitetsarbetet.

Mål

Modul 1. Teoretiska och metodiska perspektiv på undervisningsutveckling (3 hp)

Efter avslutad kurs ska deltagaren kunna:

- kritiskt analysera undervisningens kvalitet i relation till aktuell och relevant undervisningsutvecklande forskning med tyngdpunkt i perspektiv från ämnes-/didaktik och pedagogisk psykologi,
- överblicka och värdera olika studiedesigner och praktknära forskningsinriktningar i relation till professionell relevans och utifrån deras vetenskapsteoretiska grunder, giltighet och relevans för den professionella kunskapsbasen,
- utforma och argumentera för en preliminär design för ett undervisningsutvecklande arbete, med utgångspunkt i valda teoretiska och forskningsmetodiska perspektiv.

Modul 2. Undervisningsutvecklande arbete och samskapad kunskapsbildning (4.5 hp)

Efter avslutad kurs ska deltagaren kunna:

- genomföra, dokumentera och analysera ett praktknära lokalt och kollegialt undervisningsutvecklande arbete i relation till barns och elevers lärande,
- initiera och driva kollegialt undervisningsutvecklande arbete,
- dokumentera, utvärdera och kommunicera kunskap från undervisningsutvecklande arbete till kollegiala och professionella sammanhang,
- kritiskt och med stöd i relevant forskning reflektera över hur undervisningspraktikens förnyelse kan bidra till utvecklingen av professionens kunskapsbas, både som vetenskaplig kunskap och som beprövad erfarenhet.

Kurslitteratur

För förslag på kurslitteratur hänvisas till förslag till litteratur för kurserna Undervisningsskicklighet i teori och praktik och Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning, där ett urval kan vara lämpligt för fördjupad läsning. Den slutgiltiga litteraturlistan beslutas vid respektive lärosäte.

Allmänna förutsättningar

Kurser ska utformas så att de inte missgynnar deltagare utifrån någon av de diskrimineringsgrunder som anges i 1 kap. 5 § diskrimineringslagen (2008:567) eller utifrån social bakgrund. De skyddade diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lärosätet ska vidare sträva efter att kurser innehållsligt varieras så att de inkluderar och synliggör mångfalden i samhället.

Framtagning av ramkursplan

Ramkursbeskrivningen är framtagen av SUHF i samråd med Skolverket och Rådet för professioner i skolväsendet.

Kommentarmaterial

Vidareutveckling av en professionell kunskapsbas för undervisning (VAK2)

Bakgrund

Ett professionsprogram för lärare i skola och förskola (refereras i detta dokument till som lärare) och rektorer har diskuterats under en längre tid och flera utredningar och promemorior har föregått beslut. Regeringen har beslutat om Förordning för nationellt professionsprogram (2025:280) där ramarna för den nationella strukturen framgår. Meriteringssystemet kommer bygga till större del på individuell kompetensutveckling, ha relevans för professionerna, med syfte att stärka professionernas vetenskapliga grund och bidra till att utveckla undervisningens kvalitet. Meriteringssystemet innehåller fyra meriteringsnivåer. Vidare behöver meriteringsvillkoren inom ett nationellt meriteringssystem kunna bedömas på ett rättssäkert, likvärdigt och transparent sätt.

Rådet för professioner i skolväsendet (se <https://www.skolverket.se/om-skolverket/organisation/rad-knutna-till-skolverket/radet-for-professioner-i-skolasendet> för mer information) samlar företrädare från lärarprofessionen, skolhuvudmännen och lärosätena och stödjer Skolverket i den övergripande styrningen av professionsprogrammet. Kompetensutvecklingen inom professionsprogrammet ska bidra till att stärka undervisningsskickligheten. Som en del av arbetet med framtagandet av det nationella professionsprogrammet har Skolverket etablerat regelbunden avstämning med SUHF. Skolverket och SUHF har inom ramen för denna dialog tagit fram en ramkursplan för uppdragsutbildningen *Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning (VAK)* [SUHF rekommendation REK 2025:1], som är en central del i det föreslagna professionsprogrammet och obligatorisk för att uppnå meriteringsnivå 2, 3 eller 4 (den enda obligatoriska kursen inom professionsprogrammet). Vidare har en ramkursplan för uppdragsutbildningen *Undervisningsskicklighet i teori och praktik (USP)* [SUHF rekommendation REK2025:2], tagits fram. USP kan ingå som en del i meriteringen inom professionsprogrammet och rekommenderas som förkunskap inför VAK. SUHF har också som en följd av dialogen med Skolverket våren 2025 inrättat en nationell arena för samverkan kring professionsprogrammet (NASP) mellan lärosätena.

Rådet och Skolverket har utifrån VAK-kursens utformning föreslagit en fördjupningskurs *Vidareutveckling av en professionell kunskapsbas (VAK2)* som också kan ges på uppdrag från Skolverket. Samma arbetsgrupp kopplad till SUHF som har haft ansvar för att ta fram rekommendationen om ramkursplan för VAK och USP (se <https://suhf.se/arbetsgrupper/arbetsgruppen-for-rekommendation-gallande-kursen-vidareutveckling-och-analys-av-kvalitet-i-undervisning-vak/> för mer information) har arbetat fram denna rekommendation om ramkursplan för VAK2.

VAK syftar till att vidareutveckla och stärka lärares undervisningsskicklighet och är därför en central byggsten i professionsprogrammet som helhet. Vid framtagandet av ramkursplanen och genomförandet av kursen är det dock tydligt att det är svårt att inom ramen för de 7.5 hp som kursen omfattar uppnå de ambitioner som är knutna till utveckling av undervisningsskicklighet inom ramen för professionsprogrammet. Därför har USP utvecklats som en kurs som i stora drag syftar till att ge lämpliga förkunskaper för VAK, medan VAK2 ska förstås som en fördjupningskurs. Ambitionen är att de tre kurserna för de lärare som läser kurserna ska förstås som en helhet med tydlig progression mellan dem och där lärares

erfarenheter av undervisning mobiliseras och sammantaget bidrar till att utveckla deras undervisningsskicklighet på vetenskaplig och professionell grund. I övergripande termer har USP fokus på god undervisning på vetenskaplig grund, sett från ett praktikgrundat perspektiv. VAK har fokus på att omsätta vetenskaplig och professionell kunskap om undervisning i utveckling av egen och kollegors praktik. VAK2 har fokus på att bidra till en professionell kunskapsbas för undervisning genom praktiktäna undervisningsutvecklande arbete.

Övergripande perspektiv

Ramkursplanen för VAK2 har utvecklats med dels ett vetenskapligt perspektiv, dels med ett praktikgrundat perspektiv i åtanke. Båda perspektiven är tänkta att svara mot skrivningar i förordningen om att insatserna ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och mot att det ska ha tydlig relevans för professionen samt bidra till att utveckla undervisningens kvalitet. VAK2 har ambitionen att ge de lärare som läser kursen verktyg att systematiskt bidra till en professionell kunskapsbas på grundval av vetenskap och beprövad erfarenhet. Kursen fokuserar på design av undervisningsutvecklande arbete och vetenskapliga metoder av särskild relevans för praktiktäna forskning om undervisning och elevers/barns lärande och utveckling, såväl teoretiskt som i praktik. Syftet är att deltagarna ska utveckla sin förmåga att driva och ha egen ägens relativt undervisningsutvecklande arbete och praktiktäna forskningsprojekt samt att utveckla och känna igen kunskapsprodukter från sådan utveckling och hur de kan omsättas i undervisningspraktik. Ambitionen är att de lärare som läser kursen ser bestående värde och att en sådan ambition genomsyrar kursens genomförande.

Några definitioner och förtydliganden av begrepp i ramkursplanen

Med *undervisning* menas målmedvetna aktiviteter som har som intention att påverka och främja elever och barn i deras lärande. Undervisning är en relationell och målinriktad process som berör lärare, barn och elever samt ett innehåll och är normalt riktat mot en grupp. I förskola och fritidshem kan undervisning ingå som en integrerad del i omsorg. Genomgående är resultatet för eleverna benämnt i termer av 'lärande och utveckling'. Lärande syftar på kunskapsuppdraget, t ex vad gäller innehåll och förmågor inom ett specifikt ämne. Utveckling är avsett att fånga upp en bredare syn på skolans resultat för eleverna främst i termer av det övergripande syftet i läroplanen och andra styrdokument samt sådant som är svårt att knyta till specifika kunskaper samt att fånga generella aspekter av elevers och barns utveckling, både som personer och som medborgare i ett demokratiskt samhälle.

Med *undervisningsutvecklande arbete* avses här ett arbete tillsammans med lärarkollegor som syftar till att utveckla kunskap om hur undervisningens organisation och genomförande kan utvecklas för att i högre grad främja elevers och barns lärande och utveckling. Ett sådant undervisningsutvecklande arbete som är arenan för den deltagande lärarens arbete i modul 2 i kursen behöver inte vara unikt avgränsat till kursen utan avsikten är att ett större arbete som genomförs utifrån andra ramar ska kunna tas tillvara även inom ramen för kursen. Det kan till exempel gälla ett arbete kopplat till en master- eller magisteruppsats, ett utvecklingsprojekt baserat hos skolhuvudmannen eller ett praktiktäna forskningsprojekt, exempelvis inom ramen för ULF eller IFOUS.

Med *studiedesign* menas här design eller upplägg av en studie eller undervisningsutvecklande arbete som syftar till att utveckla kunskap av vetenskaplig karaktär och av professionell relevans för undervisning, elevers och barns lärande och utveckling samt professionens kunskapsbas.

Med *kunskapsprodukter* avses resultat från studier och undervisningsutvecklande arbete som 'paketerats' som begreppsliga eller materiella artefakter som kan användas som verktyg i undervisning för att på förutsägbara sätt uppnå avsedda syften. Det kan till exempel vara principer för undervisning inom avgränsade delar av vissa ämnen, sätt att representera fenomen i olika modaliteter som ger stöd för utveckling av förståelse eller validerade bedömningsmallar avseende specifikt innehåll.

Rekommenderade förkunskaper

Som förkunskaper krävs Undervisningsskicklighet i teori och praktik 7.5 hp samt Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning 7.5 hp eller motsvarande kunskaper. Deltagare förväntas ha lärarexamen och relevant erfarenhet efter examen som omfattar minst 6 år.

Formell hantering vid lärosätena

Ramkursplanen är förhållandevis detaljerad i syfte att bidra till en ökad möjlighet för samordning och likvärdighet mellan kurser som ges vid olika lärosäten.

Målsättningen är att kursen ska kunna, och regelmässigt ska ingå, som en del av en fortbildande examen för lärare, i en examen på avancerad nivå. I kursplanen anges olika möjliga huvudområden för kursen, och lärosätet uppmanas beakta lämplig inplacering för en flexibel och relevant tolkning relativt examina vid andra lärosäten, både när kursplan fastställs lokalt och vid eventuell validering av kursen relativt en examen.

Examinationsformer och hur detta regleras varierar mellan olika lärosäten, liksom vilken betygsskala som används. För att möjliggöra lokal anpassning finns endast övergripande skrivningar i ramkursplanen om examination. Detta behöver avpassas till hur undervisningens upplägg ser ut. Modul 2 i kursen inbegriper genomförandet av ett större undervisningsutvecklande arbete, som också kan omfatta arbete utanför kursens ram och examinationen behöver därför innehålla ett tydligt mått av flexibilitet som tar hänsyn till förutsättningarna.

Samordning, NASP och SUHF:s roll

Kursen har en central roll i professionsprogrammet och det är viktigt med en hög, jämn och likvärdig kvalitet oavsett vilket lärosäte som ger kursen. Som stöd för kursutveckling och samordning av såväl VAK2 som USP och VAK kommer arbetsgruppen Nationell Arena för Samordning för Professionsprogrammet (NASP), utsedd av SUHF, ta initiativ för samordning och utbyte av erfarenheter. NASP utsågs våren 2025, se <https://suhf.se/arbetsgrupper/nasp-en-nationell-arena-for-samverkan-for-professionsprogrammet/> för mer information.

Kommentarer till specifika delar i kursplanen

Det finns en samlad ramkursplan för samtliga inriktningar och skolformer. Syftet är att kursplaner lokalt ska kunna formuleras för mer specifika inriktningar och med en mer definitiv litteraturlista än vad som framkommer i detta kommentarmaterial.

I ramkursplanen finns skrivningar om att kursplanen eller kursen som ges kan och med fördel har en specifik inriktning. Det finns flera logiker för hur sådan inriktning kan avgränsas både inom ramkursplanen och omfattande flera olika målgrupper i olika delar av skolan, förskolan och fritidshem. I valet av inriktningens avgränsning kan såväl dimensionering som tillgänglig lärarkompetens vid lärosätet beaktas.

Specialisering i VAK2 kan behöva vara större än till exempel inom VAK-kursen för att kunna ge tillräckligt utrymme för fördjupning. Sådan specialisering kan delvis vara för samtliga som läser kursen och kan då förutom skolform och ämne även gälla val kopplat till metod och analys. Specialisering kan också organiseras som valfrihet för enskilda deltagare i relation till liknande frågor. Oavsett sätt att organisera specialiseringen är det betydelsefullt att kurslärarnas kompetens kan svara mot behov av handledning och fördjupning för den specialisering som erbjuds och realiseras i kursen.

Avsikten är generellt att kursen innehåller moment på campus för att möjliggöra diskussioner och återkoppling på hög nivå, samt att kursen har lämplig studietakt för att ge möjlighet till att genomföra praktiska moment i den egna undervisningspraktiken och att kursen ska kunna läsas parallellt med normala uppgifter. Kursen är riktad till i nuläget verksamma lärare, vilket Skolverket kan komma att kräva för tillträde till kursen. En förutsättning är att lärare som läser kursen på lämpligt sätt får utrymme i sin tjänstgöring för att kunna följa kursen och att de har möjlighet att genomföra praktiska moment med koppling till sin ordinarie verksamhet. Avsteg för kursen från denna avsikt vad t ex avser schemaläggning och distansinslag kommer behöva göras i många fall, men det är då (som alltid) viktigt att beakta kvalitetsmässiga konsekvenser.

Lärarkompetens på lärosätet

De universitetslärare som ansvarar och undervisar på kursen behöver ha en väl anpassad kompetens i förhållande till kursens innehåll, mål, inriktning, de olika modulerna och studentgrupp. Det innebär att det i lärarylaget behöver finnas ett vetenskapligt djup i förhållande till kursens olika moduler, en aktuell och tydlig förståelse för lärares professionella förutsättningar, kompetens om god undervisning såväl teoretiskt som i praktik samt vana att handleda studenter i praktiskt utvecklingsarbete och erfarenhet att medverka i fortbildningsinsatser.

Avsikten är att lärarylag som undervisar i kursen också är väl förankrade i forskningsmiljöer som i sin forskning belyser frågor av relevans för kursen, och då särskilt frågor om undervisning och praktisknära utveckling i den typ av kontext kursens inriktning avser.

Litteratur

Denna rekommendation innehåller inte en specifik litteraturlista kopplad till kursen. Istället hänvisas till den rekommenderade litteratur som finns för USP och VAK. VAK2-kursens föreslås vila på en fördjupad läsning av valda delar av denna litteratur, med komplement beroende på eventuell specialisering av kursen.